

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Udrag fra Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. XVIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacob01val-shoot-idm139811113580976/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

XVIII

Sine Notater foretager han i 8 Kollegiehæfter og Notebøger (se nærmere herom Haandskriftbeskrivelsen S. 338 f.; jf. hosstaaende Facsimile), og saa kladdeagtige og løsevne disse Optegnelser end er, maa de dog siges at være af allerstørste Interesse for Studiet af Jacobsens Arbejdsmetode; thi hvad man hidtil kun har kunnet formode, at han drev sine Kildestudier med Videnskabsmandens Grundighed, lader sig nu til Punkt og Prikke akkumuleret dokumentere. Nærværende Udgiver har sat sig til Opgave at forfølge hans Kilder — for Detaillernes Vedkommende i Kommentaren, i samlet Fremstilling gennem Indledningen — for derved at give Stof til Belysning af Jacobsens Metode.

Jacobsens Forarbejder til „Marie Grubbe“ spænder over de forskelligste Omraader: Historie, Memoirer, Topografi, Sædeskildring, Digtekunst, Sprog. Intet Under derfor, at Romanen med saa mosaikagtige Studier opløser sig i en Række af Billeder fra 17. Aarh. — med Marie Grubbe-Skikkelsen som det faste Midtpunkt. Det er dette, Undertitlen „Interieurer fra det syttende Aarhundrede“ sigter til, og hvorom han i Brev af 6/1 1877 til Vodskov udtaler sig: „fra den første Linie i Bogen blev skreven var det min Plan at den skulde hedde Interieurer og ligeledes min Plan at jeg fra en hel Mængde alsidige kulturhistoriske Episoder og Udmalinger alt som Værket skred frem mere og mere vilde lade Ma-

XIX

rie blive Hovedpersonen" (Kgl. Bibl., jf. „Tilskueren“ 1911 L. 224). Dybest set bundes dette Forhold utvivlsomt i, at Jacobsen overhovedet magtede Detaillen bedre end Helheden.

For Hovedpersonernes Vedkommende var Stoffet givet i de historiske Dokumenter, men i og for sig svært nok at tumle, forsaavidt som der dengang ikke fandtes nogen sammenhængende Skildringer af de enkeltes Livsskæbner, og bibliografiske Hjælpe-midler som Nutidens kendtes ikke i Halvfjerdserne. Jacobsen maatte altsaa begynde saa at sige paa bar Bund. Hans første Skridt skønnes at have bestaaet i ved Hjælp af utrykte Stamtavler paa Rigsarkivet at gruppere Personerne i deres reite indbyrdes Slægtskabsforhold og dernæst at klargøre sig Hovedpersonernes Alder ved de forskellige Begivenheder i deres Liv. Den Viden, man paa Jacobsens Tid havde om *M a r i e G r u b b e**), var i alt væsentligt indskrænket til de Fakta, der fremkom under hendes to Skilsmiseprocesser; til Gengæld taler især Forhørene fra den sidste (trykt i „Dansk Museum“ 1782) et Sprog, der ikke er til at tage fejl af: det Indtryk, Læseren modtager, er af en egen ram Art. Jacobsen, der paa mange Punkter nøje følger Forhørene fra hendes sidste Skilsmisse og kun undgaar det altfor plumpe,

*) Jf. nu Severin Kjær: „Erik Grubbe og hans Døtre“ (1904) (sml. G. Brandes: „Saml. Skr.“ XV 319 ff.) og Aug. Fjølstrup: „Marie Grubbe“ (1904), hvortil henvises ang. alle Enkeltheder.